

КОНСУЛЬТУЄ МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Департамент заробітної плати та умов праці

Про відпустку у зв'язку з навчанням

ПИТАННЯ: Як правильно розрахувати додаткову оплачувану відпустку на екзаменаційну сесію?

Інструктор - методист дитячо - юнацької спортивної школи чотири місяці перед сесією працював тренером-викладачем з навантаженням 50 год на місяць. Чи потрібно розраховувати зарплату окремо інструктору-методисту та тренеру-викладачу?

Чи розраховувати сукупно за 12 місяців зарплату інструктора-методиста та тренера-викладача?

ВІДПОВІДЬ: Згідно зі ст. 217 КЗпП на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням за працівниками за основним місцем роботи зберігається середня заробітна плата.

Працівникам, які уклали трудовий договір за сумісництвом, як у наведеному в листі випадку (тренер - викладач - робота за сумісництвом), оплата часу додаткових відпусток у зв'язку з навчанням не передбачена.

На період додаткової оплачуваної відпустки у зв'язку з навчанням, що надається за основним місцем роботи, на роботі за сумісництвом слід надавати відпустку без збереження заробітної плати згідно з п. 14 ст. 25 Закону України "Про відпустки", яка надається в обов'язковому порядку працівникові-суміснику на термін до закінчення відпустки за основним місцем роботи.

ПИТАННЯ: Чи може адміністрація бюджетної організації відмовити працівникові в наданні додаткової оплачуваної відпустки, якщо напрям підготовки навчального закладу, обраний працівником з метою отримання нової освіти, не відповідає напряму діяльності закладу, з яким працівник перебуває в трудових відносинах?

ВІДПОВІДЬ: За статтею 22 Конституції України конституційні права, в тому числі право на освіту, і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі ст. 4 Закону України "Про вищу освіту" громадяни України вільні у виборі форми здобуття вищої освіти, вищого навчального закладу, напряму підготовки і спеціальності.

Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право, зокрема, на трудову діяльність у позанавчальний час, додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням (ст. 54 Закону України "Про вищу освіту").

Право на оплачувані додаткові відпустки у зв'язку з навчанням закріплено Конвенцією Міжнародної організації праці № 140 "Про оплачувані учбові відпустки", ратифікованою Україною Законом від 26.09.2002 р. № 174-IV, Кодексом законів про працю України та Законом України "Про відпустки".

У зазначеній Конвенції термін "оплачувана учбова відпустка" означає відпустку, яка надається працівникові з метою навчання на визначений період у робочий час з виплатою відповідної грошової допомоги.

Працівники повинні залишатися вільними під час вибору програм освіти або підготовки, в яких вони бажають брати участь (п. 14 Конвенції).

Статтею 217 КЗпП визначено, що на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням за працівниками за основним місцем роботи зберігається середня заробітна плата.

Ураховуючи зазначене і те, що законодавство не обмежує права працівників щодо вільного вибору напряму підготовки і спеціальності, на отримання у зв'язку з навчанням додаткової оплачуваної відпустки, ненадання роботодавцем працівникові, який навчається без відриву від виробництва не за фахом, такої відпустки є порушенням трудового законодавства.

ПИТАННЯ: Перебуваючи в оплачуваній відпустці у зв'язку з навчанням, працівник подав заяву на звільнення. Чи потрібно утримати з працівника суму за частину відпустки, що не використана ним на дату звільнення, оскільки довідка про успішну здачу сесії не буде отримана підприємством?

ВІДПОВІДЬ: Умови надання додаткових відпусток у зв'язку з навчанням визначені ст. 15 Закону України "Про відпустки" (далі - Закон), згідно з якою працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки, тривалість яких залежить від курсу, форми навчання та рівня акредитації навчального закладу.

Роботодавець повинен надавати працівнику - студенту оплачувані навчальні відпустки тривалістю, визначеною ст. 15 Закону та ст. 216 КЗпП, на підставі його заяви та довідки - виклику вищого навчального закладу, в якій зазначається: форма навчання; рівень акредитації навчального закладу; курс, на якому працівник навчається; період сесії, встановлений навчальним закладом; підстава для надання такої відпустки (наприклад складання заліків та іспитів).

Пред'явлення на підприємство довідки про успішну здачу сесії законодавством не передбачене.

Частиною першою ст. 21 Закону визначено, що заробітна плата працівникам за час відпустки (в тому числі у зв'язку з навчанням) виплачується не пізніше ніж за три дні до її початку.

Відповідно до ст. 127 КЗпП відрахування із заробітної плати можуть провадитись тільки у випадках, передбачених законодавством України.

Частина друга цієї статті містить вичерпний перелік підстав, що дають право роботодавцю провадити відрахування із заробітної плати для погашення заборгованості працівника перед підприємством.

У разі звільнення працівника в період додаткової відпустки у зв'язку з навчанням законодавством не передбачено провадити відрахування із заробітної плати за не використану на день звільнення частину цієї відпустки.

ПИТАННЯ: *На підставі яких документів надається оплачувана відпустка на складання сесії і який нормативно-правовий акт регулює це питання?*

ВІДПОВІДЬ: Стаття 216 КЗпП та ст. 15 Закону України "Про відпустки" визначають право на додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі.

Такі відпустки надаються лише працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання.

Для того, щоб отримати додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням, працівнику-студенту слід подати роботодавцю довідку-виклик навчального закладу на сесію, в якій зазначається: форма навчання; рівень акредитації навчального закладу; курс, на якому працівник навчається; період сесії, встановлений навчальним закладом; підстава для надання такої відпустки (для складання заліків та іспитів, настановних занять, державних іспитів, для підготовки та захисту дипломної роботи) - та написати заяву про надання такої відпустки.

Підтвердженням для роботодавця того, що працівник - студент успішно навчається (тобто за ним немає академзаборгованості), є довідка - виклик навчального закладу на сесію.

Вимоги роботодавця щодо пред'явлення працівником - студентом довідки про відсутність за ним академзаборгованості, а також ненадання йому відпустки у зв'язку з навчанням у разі непред'явлення такої довідки законодавством не передбачено.

Начальник відділу,
Тетяна СТАШКІВ

“Праця і зарплата” № 23 (747), 15 червня 2011 р.
Передплатний індекс: 30214